پوهندوی آصف بهاند

۲۰۱۷/۰۱/۱۰

د مریم امرخیلې غږ

څلورمه برخه

«زه د هغو پیغلو دردیدلې چیغه یم، چې په ستوني کې خپ، ژاړي او چیغې یې هیڅوک نه اوري. غواړم د هغوی پټه، پټه ژړا په داسې یاغي چیغې بدله کړم، چې له شرقه تر غربه یې ناره د ټولې نړۍ تر غوږونو پورې و رسیږي.»

(مریم امرخیل)

د مریم امر خیلې د قلم او لیکنو په باب، د دې مقالو په دریمه برخه کې ما د ویکیپیډیا مالومات را اخیستي و، اوس به خپل مالومات او تبصرې وړاندې کړم:

د مریم امرخیل لیکنې:

د مریم لیکنې په لومړي سر کې کیدای شي په دوو برخو و ویشل سي:

ـ په فیسبوک کې یې لیکلې او نظریات،

ـ مقالې او نورې لیکنې یې.

په خپل فیسبوک کې د مریم امرخیل نظریات:

مریم امر خیل وروسته له ډیر ستونزو او مثبتو تجربو نه اوس کولای شي قلم وچلوي او بنه یې وچلوي او خپل نظریات د لنډو فیسبوکي مطالبو له لارې او د بنو علمي مقالو له لارې ولیکي او خپاره یې کړي.

په لومړي ګام کې د دې د لیکنې فعالت په باب کوم څه چې ویکیپیډیا لیکلي وو، ما مخکې را نقل کړل او کیدای شي له هغې لیکنې وروسته هم مریم په بیلابیلو ځایونو کې خپلې لیکنې او تخلیقات خپاره کړي وي او زه به یې دلته په ځینو لیکنو باندې لړ تم شم:

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

په فیسبوک کې یې د نظریاتو ډېرې برخه کار، زیار ، ښونې روزنې او د نوي نسل روزلو ته ځانګړې شوې ده. دلته به یې څو بیلګې راوخلو. پر افغاني او پښتني ټولنه باندې یې د ناوړو حاکمو دودونو د ځنځیرونو د ماتولو د مبارزې یو غوره بیلګه دا کیدای شي:

«اخ وروره خوږ دې کړم!
په چپ غوږ مې څه سم نه اورم
ستا څپیړې او بې خوده وارونه

د همدې له پاره د څپیړو لایقه ده کنه!!
ځکه،
ستا خور له تا سره اوږه په اوږه روانه شوه
ستا خور د رواج ټول ځنځیرونه وشلول
هغه ستا د تعلیم له پاره
نن هرې دروازې ته ودریده
هغه بې کسه خور
ستا د مظلومیت حق
غواړي،
ستا را وبښول غواړي،
خو ته اوس هم په دې خور شرمیږې
ای وروره! په رښتیا ووایه
دا حق د اسلام او که د قام له پاره را نه غواړې!؟
که مې اسلام، که مې حجاب، که مې ایمان تر تا
سپیڅلی او قوي نه وو، بیا و وایه
زه د زړه له صدقه د خدمت په نوم راوځم
ته مې د اسلام نه، بلکې قام د ننګ په نوم
د تعلیم حق را نه غواړې.
ستا دې بې شعورۍ شعور کې...
نن زما د خویندو عزت لوټ شو،
نن یې ښځې را نه غرونو ته پنا کړې،
نن یې ماشوم بچې را حلال کړل،
په واټونو کې سوالګرۍ مې
سرتورې شوې؛
خو ته اوس هم عبرت نه اخلې
ته په کوم خوب ویده یې
ته په کوم هوس کې مست یې
چې اوس هم په بې احساسه لاسو
زما په مخ څپیړو دې،
زما غږ ګونګی کړ
خو نور نه!
دا کیسه به یا زما په مرګ
او یا ستا په تعلیم او پوهولو ختمه شي.»
(مریم امرخېل)

مریم د خپل فیسبوک په پوستونو کې تل داسې څه لیکي او خپروي، چې د ماشومانو، کوچنیانو او د نوي نسل په روزلو کې خامخا رول لري. له هرې زاویې نه چې ور ته وګورې، د دې تینګار پر دې دی چې باید په هر ډول شرایطو کې د نوي نسل روزلو ته پاملرنه وشي، دا که د خپل ماشومتوب کیسه هم کوي، هغه په یو ډول له یادي موضوع سره غوټه کوي. دا یې څو ډېرې ښې بیلګې دي:

«زموږ ښوونځي کې یې د یاسن او د مینې په نوم د ماشومانو د کیسو کتابونه را کول چې دغو کتابونو لمړی، دوهمه او نورې برخې درلودلې. د هغو کتابونو بیا، بیا لوستلو سره هیڅ نه ستړې کېدو، ځکه د یاسین شاقه کارونه

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

او بیا د کاکا مرستې چې هغو ظلمونو یې خلاصوي د موټر تیز چلول...
د مینې د ښوونځي د تګ مخنیوی او بیا د هغې وړتیا چې څنګه یې له خپلې کورنۍ سره مرسته کوله، خو د دې کیسو زیاته اغیزه هغه انځورونه کې وه چې موږ به زیات وخت یو بل ته تشریح کول چې غله څه ډول چرګان غلا کړل او مینه کوم کارونه کوي چې خلک دې ته مجبوروي ترڅو لوڼې مکتب کې داخلې کړي.
که موږ نور څه نشو کولی لږ تر لږه خپلو ماشومانو ته د کیسو کتابونه چې انځورونه لري، واخلو قیمت یې هم لوړ نه دی».
(مریم امرخېل)

موږ هیڅ نه غوښتل بس تعلیم!

زما د ښوونځي ماته تخته او سترنجیۍ، شلیدلې خیمې ته یې اور ورته کړ؛ خو موږ به بیا هم له کورونو ځان سره بوجیۍ وړلې او د هغې له پاسه به کیناستو، زموږ چت آسمان و چې د لمر سوزنده شغلو به ځمکه لاندې لکه اور راته سره کړه، خو بیا هم مکتب ته تګ مو نه پریښوده. د علم دښمنانو موږ ته د مرګ ګواښونه وکړل، نجونو ته یې خط کې ولیکل ستاسو عزت به درنه واخلو، تاسې به بدنامې کړو، موږ هغه وسیزل، چې د چا پلار یې ونه ګوري او ښوونځی را نه پاتې نه شي، دا خطونه د غیرت ټوټو پلرونو ته ورکړل نو بیا هیڅ نجلۍ د مکتب مخ ونه لیده.
زما تعلیم ارمان پوره کېدل هم معجزه ده.»
(مریم امرخېل)

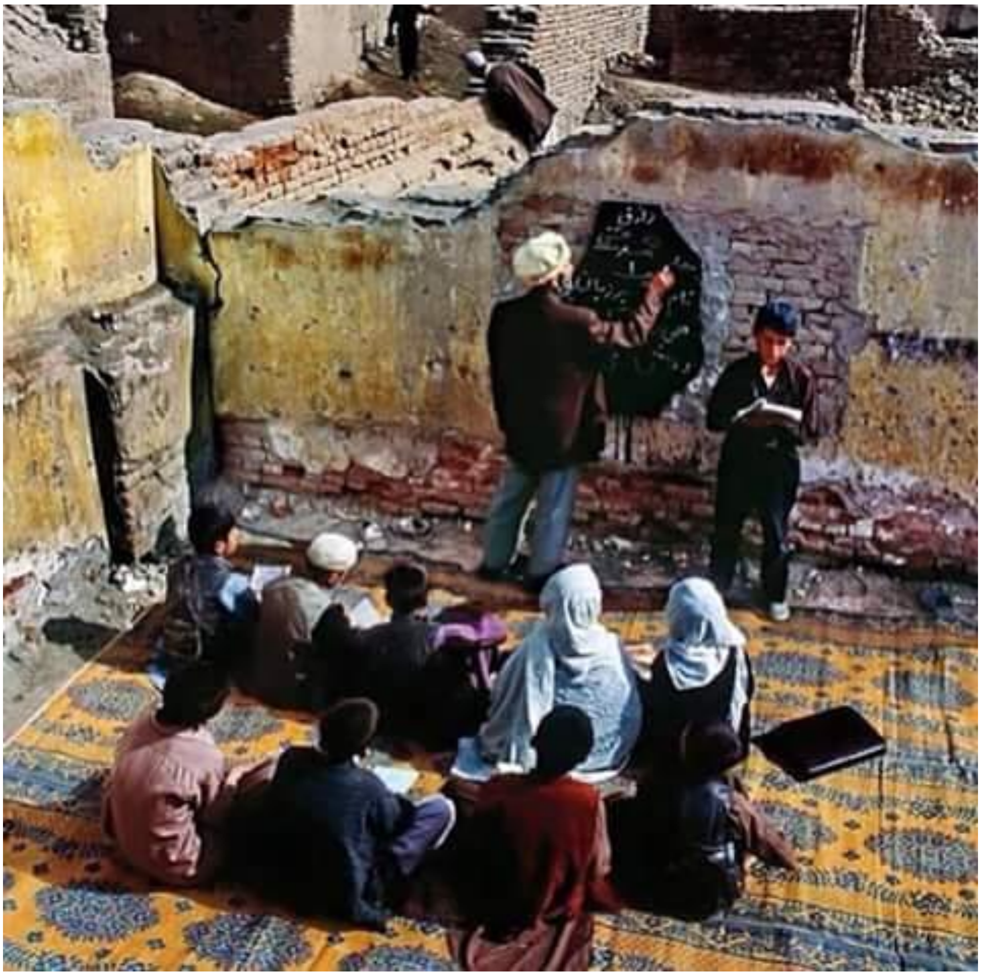

«کلي ته ښایسته کابلۍ نجونې راغلې وې، ما غوا پټې کې تړلې وه، نورو نجونو به په پولو پیولې، خو ما به د دې له پاره چې د مکتب کتابونه سم ولولم، نو واښه به مې یوه کوټه ورته راوشکول او بیا به مې غوا هغه خوړل ما به خپل لیکل او لوستل کول چې هغه نجونې ما ته راغلې، عمرونه یې زما نه لوی وو، تر خوا مې کیناستې ما هم ښه راغلاست ورته وکړ. زما خط یې وکوت وایې دا خط تا کړی، حیران یې ورته کتل بیا یې را نه وپوښتل: څه غواړې چې مکتب دې ختم شي؟ نو ما ورته و ویل: زه غواړم پاچا شمه. دوی ما ته ډېر وخندل، ما ورته ویل ولې خاندئ، ښځه نه شي کولی پاچا شي.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

خو دوی را ته و ویل: څه غوا دي وپیایه، دغه خوبونه دي هم کله چي ویالي نه اوبه راوړي، هلته و وایه.
خو د کانکور آزموینه مو په یوه ورځ شوه، کله چي پایلي اعلان شوي دواړه بي نتیجه وي. په هغي ورځ زه وپوهېدم چي د انسان وړتیا هیڅوک نه شي ورنه اخیستی او کوم خوبونه چي ویني که د هغه له پاره رېښتوني مبارزه د زړه له صدقه انسان وکړي، نو که ته شپنه وي که ملنګه، خو خدای پاک به تا له هغو خلکو هم څو چنده لویو هیلو ته ورسوي چي ان تا خپله یي په خوب کي فکر نه وي کړی.»
(مریم امرخېل)
او په پای کي د فیسبوک د ۲۰۱۶ کال یو وروستی پوست چي دا ډیره ور ته خوشاله ده چي په پکتیا کي له دولسم ټولګي نه د نجونو فراغت و. د داسي خوشالي ځرګندول او په ټول کال کي یي د ښه خبر او زیری ګڼل، دا ځرګندوي چي مریم له زدکړو سره، د نجونو له زدکړو سره او په پای کي د نوي نسل له روزلو سره څومره مینه لري. دا د پوست متن دی: د دسمبر ۲۹ مه
«زما لپاره د 2016 زیږدیز کال تر ټولو ښه خبر همدا وه. په پکتیکا ولایت کي لومړی ځل دی چي د دولسم ټولګي ځخه نجوني فارغیږي.
زموږ دهیواد ځواني اوس پیلیږي ځکه چي زما هره پیغله اوس د پوهي په ګانه سمبالیږي او په خپل لوړ فکر ملي احساس به د یوی کورنی، ټولني، هیواد پالنه وکړي.»

د مریم امرخیل مقالي او نوري لیکني:

د مریم امر خیل د مقالو او علمي لیکنو په برخه کي باید و وایم چي ښایي مریم نوري علمي مقالي هم لیکلي او خپري کړي وي، خو زما له نظره یي دوي وروستی مقالي چي په دوو معتبرو ویبپاڼو (بي بي سي پښتو او تاند) کي خپري شوي دي، ډیري درني او علمي بڼه لري.
په دواړو مقالو کي مریم د ښځو په کار، زیاو او روزنه باندي خبري کړي دي. لومړنۍ مقاله په بی بی سي پښتو کي د « پټه صنعتګره!» تر سرلیک لاندي د ۲۰۱۶ کال د سپتمبر په لومړی نیټه خپره شوي ده.په دي مقاله کي مریم د ښځو په کار زیار او زدکړو باندي داسي بحث کړی دی:
«تېر کي زموږ د صنعت برخه کي ډېره پام وړ برخه د هغو ده، چي نوم یي هم پټ پاتي دی.
تاریخ راښیي، چي هغه صنعت چي له کبله یي زموږ د هېواد نوم پېژندل کېده او تولیدات به یي د وربښمو لاري په وسیله نړی ته لېږدول کېدل پام وړ برخه په کي د ښځو وه.
په دي برخه کي د ښځو نوښتونه او کار او زیار هم د تاریخ پاڼو کي ثبت دي.
هغه مهال چي پر افغانستان د عربانو واکمني وه دابن حوقل د وینا له مخی د خراسان تر ټولو نومیالي صادارت د (دابیوردونسا) یعنی د اوسنی میمني د ښځو نخي او وریښمین صنایع وو.
د ګیډرو له پوستکیو څخه پوستینونه هم هلته جوړېدل او زغري یي هم ډېري مشهوري وې. په هرات کي تولید شوي وریښمن ښځینه ټوکرانو هم ډېر شهرت درلود.
هغه مهال چي د جنګ جګړو زمانه وه، د جنګیالیو لپاره خواړه، اوبه او د اړتیا نورو توکو چمتو کولو تر څنګ د دغو جنګیالیو لپاره ځانګړي کالي چي د پسونو له وړیو او د نورو حیواناتو له پوستکو جوړېدل،د دوی د لاس کار و. دغو ښځوبه وړی وینځلي، له وچولو وروسته به یي ځرخې کولي او بیا به یي بیلولي.
... اوس چي ښځي غواړي په اقتصادي ډګر کي ځان ثابت کړي، نو له نورو ګنو خنډونو سره له مالي بیوزلی سره هم مخامخ دي.
دوی چي د بهر وتلو زړورتیا له لاسه ورکړي، تر کورني او نړیوال بازاره د هغو لاسي صنایعو رسولو کي له ګنو ستونزو سره لاس او ګریوان دي، چي په کور دننه یي چمتو کوي.
داسي شریکان نه مومي، چي سوداګریزي چارې ورسره په ګډه پرمخ بوځي.
دغه راز د تګ راتګ ستونزی هغه څه دي، چي د مېرمنو د لاسي صنعت پرمختګ پر وړاندي یي خنډونه او ځنډونه رامنځته کړي دي.
که د دغو ستونزو د حل لپاره جدي هڅه او هاند و نه شي، ښایي د صنعت میدان بیا هم د اوس په څېر له افغان مېرمنو تش پاتي شي.»
د مریم امر خیلی بله مقاله «مبارزه» نومیږي چي په تاند کي خپره شوي ده. دا مقاله یي د زدکړو، کار او زیار په باب ډیره د پاملرني او ارزښت وړه ده. د ټولني د نادودو او د دي د مور پلار او د دي د مبارزو په پایله کي چي دا د تعلیم حق تر لاسه کوي د هغي پایله د همدغي مقالي اصلي موضوع جوړوي. د دي مقالي په یوه برخه کي یي داسي راغلي دي:

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنيز بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

«زه د هغو پيغلو درديدلې چيغه يم، چې په ستوني کې خپ، خپ ژاړي او چيغې يې هيڅوک نه اوري.غواړم د هغوی پټه، پټه ژړا په داسې ياغې چيغې بدله کړم، چې له شرقه تر غربه يې ناره د ټولې نړۍ تر غوږونو پورې و رسيږي.»

دا يې له تعليم سره د مينې وروستی پيام دی:

«يو ځل بيا ښوونځي د فکر او رڼا کور د هوسايني د پرمختګ د ښکلا کور ته اور ورته شو دا ښوونځي وسوځېده خو خدای دې نکړي چې زما د ښوونځي د نجونو په شان دغه نجونې په کور کينې او ددوی هيلې هم ورسره وسوځيږي، دا له ولس او خلکو سره ښکاره دښمني ده چې درته وايي: ستا لور، خور، مور او هيڅ ميرمن پوه ليدلی نشي ځکه دوی پوهيږي د ټولنې ريښه اساس او بنسټ ميرمنې دي دوی پوهيږي چې ددغو پوه او ځېرکو اعتمادي او باورمنو ميندو به باوري، ځېرک او هوښار زامن وي چې دوی به بيا نشي کولی خپلې ناوړې موخې او اهداف دلته پوره کړي د خپلو ګټو په خاطر يې وکاروي.

زما ولس دې خپله لور او زوی دواړو د تعليم لپاره تر هر څه زياته هڅه وکړي دا او نور سوځيدلي بند ښوونځي دې بيرته ورته فعال کړي »

د کار زيار او زدکړو او په تيره د نوي نسل د روزلو په برخه کې بايد د نوي نسل د روزلو د نهضت د پياوړتيا له پاره د هر چا هڅې وستايل شي او د امکان تر بريده مرسته ور سره وشي په تيره د مريم امرخيل او مريم ته ور ته استعدادونو ته د ودې له پاره او په علمي ډول د نوي نسل د روزلو په موخه، د تعليم د نهضت د يو پلوي او يو فعال غړي استاد تنها نظريات را اخلم، چې څنګه دی د دې نهضت د پياوړتيا له پاره کار او هڅې کوي او څنګه د هغو خلکو پر ضد مبارزه کوي چې په پټه او ښکاره د استعدادونو مخه نيسي او د نوي د نسل د علمي روزلو له پاره خنډونه جوړوي.

د افغانستان د تعليمي نهضت يو لوی پلوی استاد محمد تنها د ۲۰۱۶ کال د دسمبر په ۱۳مه، په خپله فيسبوک پاڼه کې داسې ليکلي وو:

«د کمپيوټر په ډيسکټاپ مې د يوه داسې ښوونځي انځور پروت دی چې زدکړيالان په سپېره ښېديا د يوې تختې مخې ته ناست او زدکړې کوي. نن مې يوې آلمانۍ همکارې ته په کمپيوټر کې د متلب پروګرام يو کوډ ور ښوول چې د ډيسکټاپ انځور ته يې پام شو. ول لېونيه! ټول خلک په ډيسکټاپ د نړۍ ښايسته ځايونو انځورونه لګوي تر څو د دمې په وخت کې ورته په کتلو انرژي واخلي او تا څه د ښېديا او دربدرۍ انځور لګولی 😟 مال بس ماته همدا نځور انرژی راکوي، ول ولې؟ مال لمړی خو چې زدکړو ته په وچ ډاګ ناستو دغو ماشومانو همت ته وګورم، نو چې هر څومره ټنبلۍ په مخه کړی يم، بېرته را بيدار سم، دوهم دا چې نغواړم دا مې هېر شي چې دا حالت بدلول غواړي او بدلول يې زما او نورو ځوانانو په اوږه دي نو بايد سمه خواري وباسو...

او دريم دا چې د دې انځور په هر ځل لېدو مې د خيالي ښوونځيو په نامه اخيستول شويو او خوړول شويو پيسو ځلورواکو ته د زړه له تله ښېرا له خولې را وزي، له وزيره تر پياده چې هرچا د افغانستان معارف پيسې خوړلې او خيانت يې کړي وي رب دې اولاد د پولۍ ټک ته کېنوي چې د بل اولاد له درده خبر شي. تاسې واياست آمين...!!!

زما مينې زما ځانه، ښايسته افغانستانه 🇦🇫💔AF »

د استاد تنها دې ارزښتمند مطلب ته په پام سره بايد و وايم چې مريم له همداسې يوه ځای نه، له همداسې يوه ښونځي نه او له همداسې يوې سيمې او ولايت نه را وتلې استعداد دی او نن يې په خپلو زحمتونو او خواريو داسې ځای ځايګی خپل کړی دی چې د نورو له پاره يوه بيلګه ده.

د نوي نسل د روزلو له پاره استاد تنها کله، کله له دې هم په تندو کلماتو او بربنډه توګه د علم پر لوري د نوي نسل د حرکت له پاره خپل افکار بيان کړي دي، دا يې يوه بيلګه ده:

«د سوريې او افغانستان مهاجر په غير قانوني ډول اروپا ته راشي، اروپايان يې ډودۍ، کالي او د ګلونو ګېډۍ په لاس، هر کلی ته لارو ته را ووځي، بلې خوا ته يو بې وزلې افغان د اسلام غوړېدا مرکز سعودي او نورو عربي هيوادونو ته په رسمي کاري ويزه ولاړ سي، خو عرب يې له سره د سړي زوی نه بولي، د يوې روپۍ انساني ارزښت نه ورکوي آن د س.پ.ي او .خ.ر.ه خطاب ورته کوي خو له کابله زما يارانو د اسلامي وروګلوي ډول غاړې ته اچولی او د اسلامي امُت په کې قصيدې وايي .

کوربان مو سم! د اسلامي امُت او اسلامي وروګلوي په نامه ولاکه له سره څه موجود وي، که دې په ځان خوا بديږي نو له هر ممکن فرصت څخه په استفادې سره ځان په پياوړي اقتصاد، ساينس او ټکنالوژي سمبال کړه، تر کله به د اسلامي وروګلوي په نامه په خپل هيواد کې د عربو نيابتي جګړه کوو؟ په لياز د خدای خپل افکار خو مو هسې وراسته دي، خو د نوي نسل افکار مه ورستوئ!!!»

او بيا په بل ځای کې هم په تندو الفاظو د هغو خلکو ځواب وايي چې غواړي د لوړو زدکړو مخه ډب کړي:

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له رالېږلو مخکې په ځير و لولـئ

«نوې ځېرنې ښيي چې که څوک مازې لېږ خاشه کوښښ وکړئ، نو کولای شي ښه شین خر له ځانه جوړ کړي. نن مې د دغو څېړنو یو ژوندی مثال ولید، ځوان راته ویل چې ستا دا زدکړې هیڅ ګټه نلري ځکه ته په کفري ملک کې زدکړې کوې.»
څه موده مخکې مې د تعلیم د نهضت د یوې بلې سر لارې (ثنا ساپۍ) د فعلیتونو د ځلولو له پاره د «د تعلیم ډیوه» تر سر لیک لاندې مقاله کې لیکلي وه، د هغې مقالې په یوه برخه کې مې داسې لیکلي وو:
«ثنا ساپۍ ډیره ځوانه ده خو، څنګه چې له یوې خوا یې د تعلیم د عامیدو له پاره فعالیتونو او عملي هلو ځلو ته ګورم او له بل پلوه خلک هم غوښتي او نا غوښتي وایي چې د تعلیم له پاره مبلغین د ثنا ساپۍ زامن دي(ته اوس دې د ثنا ساپۍ بچې ته ګوره) نو زه یې اړینه ګڼم چې سر له همدې اوسه و ویل شي:
ثنا ساپۍ د تعلیم مور ده!
ثنا ساپۍ د تعلیم د لارې قهرمانه ده!
لیدل شوي دي چې سیاسیون او د ټوپک او وژنو د لارې لارویان خپلو مشرانو ته د ټوپکوالۍ او وژنو په خاطر قهرماني ورکوي، زه خو هم حق لرم چې د یو ښونکي او قلموال په توګه، یو قلموال ته، د انسانیت او انسان روزنې په لاره کې د کړو خدمتونو په پار قهرمان و وایم، نو سر له همدا اوسه زه وایم چې:
ثنا ساپۍ د تعلیم د لارې قهرمانه او د اوسني تعلیم مور ده.»
د تعلیم د تر لاسه کولو، د مثبت ژوند پر لوري نه یوازې خپله حرکت، بلکې نور ځوانان هم ور ته تشویقول او عملاً یې د تعلیم کار او ژوند دایرې ته شاملول او په زیاتو خواریو سره د ژوند پرمخ بیولو تر څنګ د لوړو زدکړو لړۍ هم تعقیبول او... ته چې ګورم، زما له پاره مریم امر خیله هم زما د زمانې او د خپل نسل او زما د وطن د ټولو ځوانانو او نوي نسل له پاره یوه نمونه قهرمانه ده.
تاسو په پاسنیو کرښو کې ولوستل چې په راتلونکو کې مریم امرخیله څه هیلې او پلانونه لري، د دې له هیلو سره څنګ کې، زما هیله دا ده چې مریم خپلو دغو سترو انساني هیلو ته ورسیږي او د نوي ژوندانه، نوې ټکنالوژۍ په دایره کې د خپلو هیلو د تر سره کیدو لړۍ تعقیب کړي او د نوي ژوند له نویو غوښتنو سره هم ځان او هم خپل نور هملاري عیار او برابر کړي.
د مریم امرخیل همدې لړو لیکنو ته هم که څوک ځیر شي، دا به په کې و مومي چې مریم له خپل عمر او تجربې نه وړاندې قدم ږدي او داسې نظریات وړاندې کوي چې د لویو سیاسي مشرانو لا ور ته پام نه وي. دا لاندې یوه جمله یې یوه وړه بیلګه ده چې لنډ په لنډه، د ۲۰۱۷ کال د جنورۍ په څلورمه نیټه په خپله پاڼه کې له لاندې عکس سره پوست کړه:

«یو خروار نظر نه یو مثقال عمل ښه دی.»

د څلورمې برخې پای

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ